

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, a 15 de febrer de 2007

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La societat mercantil espanyola P.F. SA, va presentar davant de l'Honorable BATLLIA demanda a tramitar pel procediment ordinari contra la societat O. SA, en reclamació de la quantitat de 212.164,72 € amb els interessos legals corresponents, en concepte de saldo pendent de pagament de productes subministrats en el marc d'un contracte de distribució exclusiva.

II.- La societat O. SA va reconèixer únicament adeutar a la part agent, la quantitat de 41.526,24 € i va plantejar una demanda reconvencional en pagament d'una indemnització pels perjudicis ocasionats a conseqüència, d'ençà el mes de juliol del 2001, de la ruptura intempestiva i sense cap mena de preavis del contracte de distribució exclusiva signat entre les parts, i a conseqüència de la retenció i refecció dels "clixés flexogràfics" ; així com en pagament de les comissions inicialment convingudes en la captació de clients ubicats a l'estranger, pretensions a les quals es va oposar la societat P.F. SA.

III.- Per sentència de data 25 de maig del 2006, l'Honorable Tribunal de Batlles, secció civil, estimant substancialment la demanda de l'actora, va condemnar a la

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

societat O. SA a pagar a la societat P.F. SA, la quantitat de 211.525,32 €; i estimant parcialment la demanda reconvençional, va condemnar a la societat P.F. SA a satisfer a la societat O. SA, l'import de 38.696,48 €; el que comporta en definitiva un saldo a favor de P.F. SA, de 172.828,84 €, que genera interessos legals a comptar de la data de fermesa de la resolució; i sense efectuar especial condemna en costes judicials.

IV.- Contra aquesta resolució ambdues parts han interposat recurs d'apel·lació.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN.

FONAMENTS DE DRET

I.- Per contracte de data 1 de setembre de 1994, la societat P.F. SA va concedir per temps indefinit a la societat O. SA, la representació comercial en regim de distribució exclusiva, dels seus productes en el territori del Principat d'ANDORRA. Segons carta del dia 11 d'octubre del 2002, la societat P.F. SA va notificar a la societat O. SA, la seva voluntat de donar per resolt el contracte de distribució exclusiva del dia 1 de setembre 1994. la demanda de la societat actora correspon a la reclamació de la quantitat de 212.164,72 €, derivant del rossec deutor d'un reconeixement de deute del 20 de març del 2001 (45.277,27 €) i del preu pendent de pagament, dels productes lliurats entre el mes d'octubre del 2001 i la primera quinzena d'agost del 2002 (173.025,97 €), deducció feta de les quantitats de 6.010,12 € i de 128,40 €. Reconvençionalment la societat O. SA va formular una demanda en indemnització per ruptura abusiva del contracte de distribució en exclusiva d'autes i retenció dels clixés utilitzats per realitzar els productes, i en pagament de comissions convingudes per captació per part de P.F. SA de clients estrangers. S'ha d'examinar de manera separada les pretensions principal i reconvençional de les parts, començant per la demanda inicial.

II.- Els punts de discrepància de la societat P.F. SA amb la sentència impugnada estan relacionats: 1) a la

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

demanda reconvençional formulada per l'adversa, quan el Tribunal a quo dona lloc al pediment de la comissió per l'aportació de clients estrangers, que fixa en un 5% i quantifica en 38.696,48 €, 2) al càlcul dels interessos legals en el cas de compensació, 3) a la no imposició de costes a la part adversa.

III.- La societat O. SA reitera les seves al·legacions ja desenvolupades en primera instància, i manifesta que l'estimació de la demanda de l'actora ha d'ésser limitada a l'import de 168.380,91 €, tal com en resulta del informe pericial del Sr. Gerard CASALLAS. Respecte a les seves pretensions formulades reconvençionalment, aquesta part recurrent sosté: que ha quedat degudament acreditat en el marc del present procediment, que la part adversa conculcà reiteradament el contracte de distribució en exclusiva de data 1 de setembre de 1994; que no abonà les comissions convingudes entre les parts; que es posà en contacte amb els clients de O. SA al Principat per servir-los directament tota mena de productes tot manifestant-los obertament que O. SA ja no els servirà mes perquè esta a punt de tancar i fer fallida; que deixà de subministrar cap mena de producte a O. SA per ofegar-la comercialment parlant a la vista; que reté indegudament els clixés de la seva propietat. Manifesta també que no es cert que la rescissió del contracte litigiós s'hauria acordat de mutu acord en una reunió en el despatx d'advocats, sinó que la conducta i l'actitud que va mantenir la societat P.F. SA d'ença el mes de juliol del 2001 ha ocasionat importants i nefastos perjudicis a O. SA, conducta i actitud que mutatis mutandi ha comportat una ruptura intempestiva i sense cap mena de preavis del contracte de distribució en exclusiva, donant dret a una indemnització reconeguda per la jurisprudència dels tribunals andorrans.

IV.- Respecte a la demanda principal presentada per la societat P.F. SA, la quantitat adeutada per la societat O. SA no es pot determinar sense una anàlisi acurada de la comptabilitat de les mateixes societats, que es pot fer únicament mitjançant un peritatge. Consten en autes 2 informes pericials, l'un realitzat pel Sr. Gerard CASELLAS BERNAUS, que fou proposat per la societat O. SA, l'altre per la societat d'auditoria A., proposada per P.F. SA. Abans d'examinar el contingut dels informes pericials esmentats, s'ha de resoldre la qüestió

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

relacionada al reconeixement de deute del 20 de març del 2001, signat pel Sr. J.C.L. pel compte de O. SA, i negat per aquest darrer, reconeixement de deute que fou pres en consideració per ambdós perits. Es tracta d'un document firmat per cadascuna de les parts, però la societat O. SA sosté que mai va signar dit document, essent a la seva data, el Sr. J.C.L. en viatge als Estats Units. Resulta de dos informes pericials cal·ligràfiques que el reconeixement de deute litigiós es autèntic i que la signatura sota "O. SA" ha estat realitzada pel Sr. J.C.L., representant de la societat O. SA. El fet que el Sr. J.C.L. hagi entrat als Estats Units el dia 19 de març del 2001, com es desprèn del visat d'immigració del seu passaport, no pot a ell sol descartar les conclusions claríssimes i formals dels peritatges cal·ligràfiques, ja que el Sr. J.C.L. ha pogut firmar el document litigiós a una altra data que la figurant en el mateix. S'ha doncs de valorar aquest reconeixement de deutes i integrar-lo en la comptabilitat de les parts com ho han fet els peritatges comptables.

V.- L'informe pericial del Sr. G.C.B. conclou que el deute de O. SA a P.F. SA ascendeix a la quantitat de 168.380,91 €, però el perit va cloure les seves investigacions al mes de maig del 2002, sense que es pugui verificar els documents considerats i la metodologia aplicada. En canvi el dictamen de l'empresa A. te en compte tota la documentació aportada en autes que constitueix el fonament del litigi, i va finalitzar les seves investigacions al final del mes de novembre del 2002, explicant de manera detallada la seva manera de calcular, partint de l'acord o reconeixement de deutes del dia 20 de març del 2001. Essent mes explícit i mes complet l'informe de l'empresa A., que l'informe del Sr. G.C.B., s'ha de valorar el primer i considerar amb el perit, que la quantitat adeutada per la societat O. SA a la societat P.F. SA s'estableix a 211.525,32 €.

VI.- Pel que fa a la demanda reconventional formulada per la societat O. SA, les pretensions de la part demandada s'articulen en 3 temes, mes concretament, 1) el pagament d'una indemnització pels perjudicis ocasionats a la societat O. SA a conseqüència de la conducta mostrada per P.F. SA d'ença el mes de juliol del 2001 i a conseqüència de la ruptura intempestiva i sense cap mena de preavis del contracte de distribució en

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

exclusiva de data 1 de setembre de 1994; 2) el pagament d'una indemnització pels perjudicis ocasionats a conseqüència de la retenció per part de P.F. SA, dels clixés flexogràfics, propietat de O. SA; 3) el pagament de les comissions inicialment convingudes per la intermediació de O. SA en la captació de clients ubicats a l'estranger. S'ha doncs d'examinar separatament i l'un després de l'altra, els 3 temes esmentats.

VII.- En els contractes per temps indefinit, només es pot posar fi a la relació contractual en cas de mutu acord de les parts, o en cas d'incompliment per una de les parts de l'obligació pactada. Es cert que per carta de data 11 d'octubre del 2002, la societat P.F. SA va manifestar a la societat O. SA la seva voluntat de donar per resolt el contracte de distribució en exclusiva que lligava les parts. No obstant això, resulta de les declaracions en judici de proves del Sr. J.C.L. (contesta 25 i 26), que el trencament de la relació comercial entre les parts es va produir verbalment i de comú acord entre les parts en una reunió que varen mantenir durant el mes de setembre del 2002 en presència dels respectius advocats i que en l'esmentada reunió es va quedar d'acord entre les parts que el gerent de P.F. SA enviaria la corresponent carta donant per resolta la relació comercial. Per conseqüent, essent establert per les pròpies declaracions del Sr. J.C.L. de la societat O. SA, que el contracte de distribució en exclusiva es va resoldre de mutu acord de les parts, el mateix no pot ara reclamar cap indemnització per ruptura de la relació contractual, sense preavis i de manera intempestiva. Ara be, malgrat això, O. SA pretén que si es va resoldre el contracte, es en raó de la conducta i actitud que va mantenir la societat P.F. SA, la qual va conculcar obertament i flagrant el contracte de distribució en exclusiva, ocasionant-li uns danys i perjudicis i un menyscapte a la seva imatge comercial.

VIII.- La societat O. SA imputa a la societat P.F. SA: a) una dilatació considerable, d'ença el mes de juliol del 2001, de l'entrega dels productes que s'encomanaven, sense cap tipus d'excusa o motiu per aquells retards; b) el no lliurament de la mercaderia exacta que havia estat encomanada, lliurant-li aleatòriament un altre tipus de productes que no eren exactament aquells que necessitava el negoci andorrà, fet que va comportar un important

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

menyscapte i atestació a la imatge comercial i renom de O. SA, i subsegüentment, la pèrdua de tota una sèrie de clients; c) el fet de posar-se en contacte amb clients de O. SA al Principat, mitjançant l'intermediari del Sr. J.M.P., el qual es presentava als comerços del Principat, clients de O. SA i els manifestava que aquesta darrera societat estava a punt de tancar i que a partir d'ara seria P.F. SA que els serviria directament els seus productes; d) l'oferiment als clients de O. SA d'uns preus inferiors als que inicialment pactaren ambdues parts que serien d'aplicació al Principat, i de tota una sèrie de mercaderia que O. SA no els podia oferir ni servir perquè P.F. SA no li distribuïa cap producte. Respecte als temes a , b i d, no consta en autes la prova que hi hagi hagut retards importants en el lliurament de la mercaderia encomanada, ni que la mateixa no corresponia amb la convinguda, ni que P.F. SA hagi ofert als clients de O. SA, preus inferiors als que foren inicialment pactat. En efecte, la societat O. SA comunica només dues cartes de queixa per retards, que essent anteriors al trencament de la relació comercial, no son suficients per establir que es tracta d'un comportament corrent i habitual per part de P.F. SA. En canvi, es acreditat en autes pels documents aportats per O. SA, les declaracions del Sr. J.F.P. de la societat P.F. SA i/o els testimoniatges de clients de O. SA, que a comptar de l'any 2002, el Sr. J.M.P., assalariat de P.F. SA va operar al Principat pel compte d'aquesta darrera empresa, oferint a clients de O. SA els serveis professionals de P.F. SA. Nogensmenys el Sr. J.M.P. va precisar en el seu testimoniatge, que no va actuar pel compte exclusiu de P.F. SA, sinó que va fer d'intermediari en nom de O. SA amb empreses que no eren clients habituals de O. SA, recollint les comandes que després eren adreçades a O. SA que era qui les lliurava al client. Si s'examina els fulls de comanda establerts pel Sr. J.M.P., se'n desprèn que en realitat, el mateix recollia la comanda pel compte de P.F. SA, amb un preu determinat, però per respectar el contracte de distribució en exclusiva firmat el dia 1 de setembre de 1994, la societat P.F. SA rescabala a O. SA una part del preu. Així cada full de comanda portava el preu al client i el preu per O. SA. Encara que aquesta actitud per part de P.F. SA sigui contractualment molt dubtosa, força es de constatar que O. SA no acredita cap perjudici econòmic, atees que d'una banda cap dels clients habituals de O. SA no va trencar la seva relació

comercial amb aquesta societat en Aro de l'intervenció del Sr. J.M.P., sinó per altres motius totalment independents, i que d'altra banda, O. SA va aprofitar dels clients nouvinguts aportats per l'assalariat de P.F. SA. En conseqüència, encara que les relacions entre les parts hagin estat complicades i sense massa de rigor, abans de esdevenir conflictuals, no consta en autes proves suficientment significatives que l'una o l'altra de les parts hagi amb malícia, incomplint les seves obligacions contractuals i/o hagi ocasionat voluntàriament danys i perjudicis a l'adversa. Per tant el primer tema de la demanda reconvencional plantejada per la societat O. SA no pot prosperar.

IX.- Pel que fa a la retenció dels clixés flexogràfics per part de P.F. SA, i a la reflexió dels mateixos, s'ha de constatar que si, aquesta reclamació fou inclosa en la demanda reconvencional, per haver manifestat la societat O. SA en el seu escrit de contesta a la demanda que " Endemés la nostra principal ha tingut que sufragar novament la realització i/o reflexió d'alguns dels clixés flexogràfics retinguts per P.F. SA, amb la finalitat de continuar treballant amb les empreses andorranes que encara son clients de O. SA. Per consegüent, aquesta part també reclama en els presents autes que es vulgui abonar a O. SA la suma global derivada i relacionada amb la refecció dels clixés flexogràfics retinguts per P.F. SA que s'ha tingut que realitzar. Hom concretitzarà en el període processal oportú i prèvia realització dels informes comptables escaients, el quantum indemnitzatori que reclama aquesta part per aitals perjudicis.". S'ha doncs d'examinar el fons de la qüestió així plantejada. Es pacífic que els clixés flexogràfics de les marques i empreses andorranes clientes de O. SA, que foren utilitzats per P.F. SA per la realització dels productes encomanats per O. SA, foren sufragats i son propietat de O. SA. El contracte de distribució en exclusiva es va resoldre oficialment amb la carta del dia 11 d'octubre del 2002, sense cap tipus de condició sinó la de fixar i liquidar el saldo resultant de les obligacions contretes, un cop acabat d'examinar els estats comptables, les factures i els rebuts corresponents. Per tant P.F. SA, una vegada finalitzada la relació comercial entre les parts, no tenia cap legitimitat per retenir els clixés flexogràfics de la societat O. SA i havia de tornar-los a l'empresa

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

que n'era propietari. Malgrat una carta indubtable de data 11 de setembre del 2002, enviada el dia 11 de setembre del 2002 per l'advocat de O. SA a P.F. SA, en la qual es requeria formalment a aquesta darrera societat, de procedir d'immediat al retorn dels referits clixés, O. SA no ha pogut recuperar-los. Aquesta retenció dels clixés per part de P.F. SA es abusiva i doncs culpable, generativa d'un perjudici per O. SA que no ha pogut utilitzar el seu material per continuar satisfer els seus clients i ha hagut de refer els mateixos. Respecte al quantum dels danys i perjudicis així ocasionats a O. SA, aquesta empresa aporta una factura de la societat S. per la realització dels flexibles, d'un import de 45.824,51 € i sol·licita el pagament de la quantitat de 30.198;63 € calculada per aquest concepte pel perit G.C.B.. Si es cert que la factura es molt imprecisa i que el perit no dona cap justificació de la seva avaluació, es també cert que el perjudici existeix. Per tant, donat aquests elements indicatius, sembla equitatiu fixar indemnització deguda a O. SA per retenció i refecció dels clixés flexogràfics de la seva propietat, a la quantitat forfaitària de 25.000 €.

X.- Respecta al tema de les comissions, el contracte de distribució en exclusiva estipula que en el cas de clients indirectes: " ...el benefici a considerar, com a propi dels participes atorgants del present, serà equivalent a la diferencia entre el preu de cost per a P.F. SA i el preu de venda al client previ deduir les despeses d'administració i transport suportades per P.F. SA. La comissió es/serà el marge de benefici a que s'ha fet esment en el pacte precedent.". El tribunal de primera instància ha estimat la demanda reconvençional a altura de 38.696,48 €. Aquesta disposició esta impugnada per la societat P.F. SA que manifesta que mai O. SA ha aportat clients indirectes. No existeix en el contracte cap definició dels clients indirectes, nogensmenys, compte tingut del context, s'ha de considerar com clients indirectes, tots els clients, aportats a P.F. SA per O. SA que no siguin clients d'aquesta darrera, i per tant s'inclouen en aquesta categoria els clients ubicats fora del Principat on no operava O. SA. Resulta clarament de la declaració del Sr. J.F.P. (contesta a la qüestió 15a) que O. SA va aconseguir mitjançant la seva intermediari al Principat d'Andorra que P.F. SA pogués contractar la venda i distribució de tota mena de productes amb grans

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

empreses que operen a l'Estat espanyol com la C.P. i C.. Aquesta declaració esta corroborada per un fax de data 20 de març del 1999, en el qual el Sr. J.F.P. reconeix la signatura del seu cosí F.F.C. i que expressa: " Sobre el tema que hablamos el otro dia, les comisiones pendientes de la C.P. y C., hemos pensada que las liquidaremos de forma particular, sin que figuren en ningun sitio, de manera que ya nos podremos de acuerdo.". També s'ha de posar de relleu que el Sr. F.F.C., representant legal de P.F. SA ha reconegut que te com a clientes a les empreses espanyoles La C.P. i C., i que O. SA va presentar-li una persona que era de la C.P., més concretament el Sr. L., amb el qual va entaular les negociacions. Del conjunt de tots aquests elements de proves queda suficientment acreditat que O. SA va aportar a P.F. SA, clients indirectes, mes precisament la C.P. i C., pels quals tenia dret a percebre una comissió en virtut del pactat en el contracte de distribució en exclusiva. Ara bé, si el principi del pagament d'una comissió esta establert no es el cas del percentatge que ha de correspondre a aquesta comissió, atees que P.F. SA no indica el marge del seu benefici amb els clients indirectes. En fixar uns 5% de comissió el Tribunal a quo ha fet una apreciació raonable dels fets, conforme a l'equitat i al costum andorrà en matèria similar i que correspon més o menys a la diferència existent en les comandes recollides pel Sr. J.M.P., entre el preu facturat al client i el preu abonat a O. SA. S'ha doncs de confirmar la resolució apel·lada sobre aquest punt del litigi.

XI.- La societat P.F. SA invoca altres punts de discrepància amb la sentència de primera instància, que son relatius als interessos legals i a la condemna en costes. S'ha de confirmar igualment la resolució recorreguda pel que fa als conceptes esmentats. En efecte, quan s'estima en tot o en part, una demanda principal i una demanda reconventional, i que s'ha d'òpera una compensació, la quantitat que resulta deguda a una de les parts s'estableix una vegada la compensació calculada. Per tant, els interessos legals que sempre han d'ésser calculats sobre la quantitat veritablement deguda, només poden corre que a comptar de la determinació del quantum de la condemna, i sempre en relació amb aquest quantum. Es a dir que l'import que mériti els interessos legals correspon a la diferencia

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

que resulti de la compensació i a partir del moment on aquesta diferencia ha esdevingut ferm i definitiva.

V.- L'estimació parcial tant de la demanda principal que la demanda reconvençional, així com la complexitat del litigi imposa de no fer especial condemna en costes judicials, tant de primera que de segona instància.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

Desestimar el recurs d'apel·lació de la societat P.F. SA;

Estimar en part el recurs de la societat O. SA,

Reformar la sentència del Honorable Tribunal de Batlles, de data 25 de maig del 2006, en el sentit de:

1)condemnar a la societat O. SA a pagar a la societat P.F. SA, la quantitat de 211.525,32 €;

2) condemnar a la societat P.F. SA a satisfer a la societat O. SA la quantitat de 63.696,48 €;

3) operar la compensació entre les esmentades quantitats, i en conseqüència condemnar a la societat O. SA a pagar a la societat P.F. SA, l'import de 147.828,84 € amb els interessos legals a comptar de la fermesa de la presenta resolució;

4) sense fer especial imposició de les costes processals d'ambdues instàncies.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-